

Gemeenteraad Haarlemmermeer
Taurusavenue 100
Postbus 250, 2130 AG
Hoofddorp

Datum 21 juni 2024
Onderwerp Reactie op concept spelregels en peiling voor de ontwikkeling van een windpark in Haarlemmermeer-Zuid
Bijlage 1

Geacht raadslid,

We staan op een belangrijk punt in het proces voor de ontwikkeling van duurzame energie in de Haarlemmermeer. Op donderdag 27 juni 2024 vindt in de gemeenteraad de behandeling plaats van de concept spelregels en de concept vragen voor de peiling voor de ontwikkeling van een windpark in Haarlemmermeer-Zuid. Als Windcoalitie Haarlemmermeer-Zuid, een initiatief van Coöperatieve Windenergievereniging Meerwind, Vereniging Windpark Agri-Haarlemmermeer en Windunie, hechten we in dit proces sterk aan haalbaarheid, betaalbaarheid en goede informatievoorziening. Windpark Waterwolf wil voor inwoners en bedrijven van Haarlemmermeer lokale groene stroom opwekken en ondernemers groeikansen laten pakken door hen energiezekerheid te bieden. In deze brief hebben we onze belangrijkste aandachtspunten opgenomen bij de concept peiling en de spelregels. In de bijlage is onze gedetailleerde inhoudelijke reactie terug te vinden.

Gedreven door lokale kracht

De Windcoalitie Haarlemmermeer-Zuid is een samenwerking van boeren en burgers uit de polder met hetzelfde doel: windmolens bouwen in lokaal eigendom. Wat dat betekent? Dat de windmolens van ons allemaal worden! Ons initiatief is voor 90% in lokaal eigendom, en wordt dus ook grotendeels door lokale partijen gefinancierd. Met Windpark Waterwolf maken we écht impact tegen klimaatverandering en dragen bij aan een onafhankelijke en betaalbare energietoekomst voor bedrijven en bewoners in Haarlemmermeer!

Reactie op de concept peiling vanuit de Windcoalitie, op hoofdlijnen

Het doel van de peiling is om ervoor te zorgen dat bewoners tot een goed onderbouwde mening komen over de windmolens en die met de gemeente delen. De informatievoorziening in de peiling die mensen daarin moet ondersteunen ontbreekt grotendeels en is soms zelfs helaas onjuist. Er wordt bijvoorbeeld in vraag 7 de mogelijkheid voorgespiegeld dat naast de huidige windturbines nieuwe turbines zouden kunnen komen met vergelijkbare afmetingen. Echter, dergelijke turbines worden niet meer gemaakt.

De formulering van de vragen voor de peiling is volgens ons niet optimaal en kan als onevenwichtig worden ervaren. Kunnen mensen zo wel een doordacht en evenwichtig oordeel vormen? Een voorbeeld van een raadpleging over windenergie onder inwoners welke zorgvuldig en evenwichtig is opgebouwd is de peiling die de Provincie Utrecht in najaar 2023 onder haar bewoners heeft uitgevoerd: [Energievisie Provincie Utrecht \(Open\) - Wevalueer \(raadpleging.net\)](#).

Concreet roepen we de raad op om de peiling op drie aspecten aan te passen:

- *Plaats vraag 1 aan het einde van de peiling.*
Bij het professioneel uitvoeren van een peiling is het gebruikelijk om de voor- of tegenvraag aan het einde te stellen, in plaats van direct aan het begin. Juist door de vragen goed te structureren, worden mensen gestimuleerd om na te denken over het onderwerp aan de hand van de

verschillende vragen die gesteld worden. Dit helpt te voorkomen dat respondenten al vroeg in het proces een keuze maken en deze niet meer herzien, zelfs wanneer ze nieuwe informatie hebben gekregen en daarop hebben gereageerd. Deze aanpak biedt bewoners de mogelijkheid om de vragenlijst weloverwogen in te vullen.

- *Zorg voor een evenwichtige peiling.*

Benoem naast nadelen ook de voordelen van windenergie. Met name negatieve aspecten benoemen lijkt ons in het kader van open en eerlijke informatievoorziening niet wenselijk. Waarom geen vragen meenemen over de kansen? Denk aan het kunnen leveren van groene stroom aan bedrijven die willen uitbreiden, het tegengaan van klimaatverandering, het kunnen mee-investeren in het windpark, etc. Dat zorgen een plek krijgen in de peiling en het proces is terecht en daar moet een initiatiefnemer correct mee omgaan, maar door de voordelen onderbelicht te laten, is de peiling niet in evenwicht.

- *Zorg voor goede informatievoorziening in de peiling.*

Zo is bijvoorbeeld bekend dat meerdere kleine turbines meer overlast geven dan enkele grote en dat kleine windturbines minder stroom opwekken dan grote. Het zou goed zijn om dit in achtergrondinformatie op te nemen in de peiling. De afbeelding zou dan kunnen laten zien hoeveel grote of kleine windturbines je nodig hebt om een zelfde hoeveelheid stroom op te wekken. Dan kan je echt goed zien wat de impact op de ruimte is.

In de bijlage bij deze brief hebben we een gedetailleerde reactie op de vragen uit de concept peiling opgenomen.

Reactie op de concept spelregels vanuit de Windcoalitie, op hoofdlijnen

We zien in de concept spelregels goede aanknopingspunten in het onderdeel lokaal eigenaarschap. Voor de Windcoalitie is het belangrijk dat als er windmolens bijkomen in Haarlemmermeer, deze echt van de inwoners en ondernemers in het gebied worden. Waarbij de inwoners en ondernemers samen bepalen hoe het windpark eruit komt te zien en de rendementen van windmolens bij de mensen in de polder terecht komen. En niet bij de aandeelhouders van commerciële ontwikkelaars. Met Windpark Waterwolf willen we echt impact tegen klimaatverandering maken en bijdragen aan een onafhankelijke en betaalbare energietoekomst voor bedrijven en bewoners in Haarlemmermeer.

Wij vinden het belangrijk dat de spelregels zo worden opgesteld dat een windpark haalbaar en betaalbaar is en zo veel mogelijk voordeel biedt voor de omgeving. De spelregels zoals ze nu zijn opgesteld, zijn strenger dan in Nederland gebruikelijk en bevatten een aantal elementen waardoor haalbaarheid en betaalbaarheid in het geding komen. Zo worden extra onderzoeken gevraagd voor o.a. geluid, natuur en slagschaduw, die een duidelijk toetsingskader missen. Dat heeft grote impact op de kosten en doorlooptijd voor de initiatiefnemer, maar het maakt het ook onduidelijk voor het bevoegd gezag waar een vergunningaanvraag aan getoetst moet worden. Terwijl de sterk aangescherpte milieunormering voor windturbines, die ingaan per zomer 2025, juist een duidelijk toetsings- en handhavingskader biedt. Andere spelregels zijn vaag geformuleerd. Ons inziens zet de gemeente hiermee bewoners op het verkeerde been en biedt ze schijnzekerheid.

In de bijlage bij deze brief hebben we onze gedetailleerde reactie op de concept spelregels opgenomen.

Tot slot

We gaan graag met u in gesprek om onze reactie verder toe te lichten en mee te denken over werkbare spelregels voor de ontwikkeling van een windpark in Haarlemmermeer-Zuid.

Met vriendelijke groet,

De Windcoalitie,

Bijlage 1

Inhoudelijke reactie van de Windcoalitie op concept spelregels en concept peiling voor Wind op Land in de Haarlemmermeer

Concept vragenlijst peiling windenergie 07-05-2024

Onze uitgebreide reactie namens de Windcoalitie Haarlemmermeer-Zuid (WCH) hebben we opgenomen in volgorde van de blokken en vragen in de concept peiling. We geven onze reactie op die blokken en vragen waarvan wij vinden dat aanpassing, aanscherping of verduidelijking noodzakelijk is.

Algemeen

Op verschillende plaatsen in de vragenlijst wordt de mening van bewoners gevraagd over een aantal stellingen. Daarbij ontbreekt de mogelijkheid om een prioritering aan te geven.

Ook ontbreekt bij ieder blok een korte introductie waar het onderdeel over gaat en waarover bewoners hun mening gevraagd wordt te geven.

Het zou goed zijn om enkele feiten in te bouwen die vooroordelen kunnen wegnemen, bijvoorbeeld over mogelijke bromtonen en meer geluid door meerdere lage molens. Bijvoorbeeld met "Wist u dat/Bent u bekend met het feit dat"-vragen.

Introductie

Het zou goed zijn om in de introductie een aantal algemene verkennende vragen op te nemen.

Bijvoorbeeld:

- Ben je je ervan bewust dat het klimaat opwarmt?
- Maak je je wel eens zorgen over klimaatverandering?
- Denk je dat schone energie ons kan helpen klimaatverandering tegen te gaan?

Ook zouden mensen in de introductie geïnformeerd moeten worden over de energieopbrengst van de voorziene windmolens, hoeveel huishoudens je daarmee van energie kunt voorzien en dat dit zou kunnen helpen om energie betaalbaar te houden. Het grote stille midden geef je op deze manier informatie die kan bijdragen aan hun meningsvorming.

V001, 'ben je voor of tegen'.

Het is in de wereld van gedragsspecialisten algemeen bekend dat het wenselijk is om de voor- of tegen-vraag pas te stellen aan het einde. Je wil dat mensen er eerst goed over nadenken aan de hand van alle vragen die gesteld worden. Dan voorkom je ook dat mensen een keuze maken en daarna hun in het begin gemaakte keuze niet snel meer gaan wijzigen/herzien. Ook daarvan is bekend dat mensen graag consistent zijn, wat betekent dat ze niet meer zullen antwoorden op een manier die strijdig is met het standpunt dat ze innemen. Je wilt uiteindelijk dat men een onderbouwde mening geeft.

Wij vragen met klem om de vraag 'Ben je voor of tegen meer windturbines in het zoekgebied in Haarlemmermeer-Zuid?' aan het einde van de peiling te stellen.

Ook denken we dat het beter is om te werken met vijf gradaties: van heel erg voor tot heel erg tegen.

V003, 'waar maak je je het meeste zorgen om'

Hier worden alleen nadelen genoemd. Hier zouden ook kansen genoemd moeten worden als onderdeel van de keuze mogelijkheden bij deze vraag. Het kan zelfs beter werken om hier een open

vraag van te maken. Bij een open vraag in het begin krijg je de belangrijkste zaken helder en kunnen mensen even leeglopen om daarna meer open te staan voor de andere zaken.

V004, Gezondheid.

Het is niet duidelijk wat bij de eerste stelling precies gesteld wordt: “De verschillen tussen dag en nacht van het geluidsniveau van alle geluidsbronnen in het gebied samen”. Wat wordt hier bedoeld, waar moet een bewoner zijn mening over geven?

V006, Impact op de ruimte

Bekend is dat meerdere kleine turbines meer overlast geven dan enkele grote. Het zou goed zijn om dit in achtergrondinformatie op te nemen in de peiling en om daarnaast aan te geven wat de maximale hoogtes voor windturbines zijn in het gebied, vanwege de aanwezigheid van Schiphol. Ook zou het beter werken om een aantal visualisaties in de peiling op te nemen die een echt beeld in het landschap laten zien, ipv de figuur zoals nu vergeleken.

V007: Vergelijking met bestaande windpark.

De windmolens die nu in het gebied staan worden niet meer gemaakt. Het creëert schijnzekerheid voor bewoners om hen de keus te geven dat identieke windmolens geplaatst kunnen worden. Belangrijk om hierbij te benoemen is dat nieuwe windmolens sowieso hoger worden dan de huidige, omdat een nieuw windpark anders niet rendabel is. Door dit niet te noemen worden bewoners op het verkeerde been gezet.

V010 lokaal eigenaarschap

In deze vraag is de volgende stelling opgenomen: “Het windpark moet voor meer dan de helft in bezit zijn van de lokale omgeving (de direct omwonenden)”. Dit gaat in tegen het bestaande beleidskader lokaal eigendom van de gemeente, waarin lokale omgeving breder wordt gedefinieerd dan alleen de direct omwonenden.

V011: Deel van de winst waar naartoe?

Hier is een beperkte lijst opgenomen. Zo zou bijvoorbeeld ook geld voor bewoners om hun huis te verduurzamen een mogelijkheid zijn. We denken graag mee over een mooie lijst van (praktijk)voorbeelden.

V012, Betrekken van de omgeving

Hier wordt dan ineens wel een open vraag opgenomen. Hier zou het goed werken om juist een aantal opties te geven, plus de mogelijkheid om zelf een antwoord in te vullen.

Einde van de peiling

Het zou goed zijn om aan het einde van de peiling een controle vraag te stellen. Bijvoorbeeld: “Nu u dit allemaal gelezen heeft, wat is uw mening over nieuwe windmolens in het gebied”. Of “Zijn er nog andere dingen waar de gemeente volgens jou voor moet zorgen bij het maken van keuzes over het toekomstige energiesysteem?”

Door aan het einde een open vraag op te nemen krijgen mensen de gelegenheid om hun mening te geven, zonder te polariseren.

Spelregels Wind op Land Haarlemmermeer, concept mei 2024

We geven onze reactie namens de Windcoalitie Haarlemmermeer-Zuid (WCH) op die spelregels waarvan wij vinden dat aanpassing, aanscherping of verduidelijking noodzakelijk is.

2. Participatie en proces

2.3.1 Plan zorgvuldig en samen met de omgeving opstellen, waarbij een deel van de opbrengst ten goede moet komen van het gebied zelf, recreatief medegebruik, toegang landschap, biodiversiteit en wateropvang.

WCH: Hier wordt in de spelregel veel invulling gegeven door de gemeente. Onze oproep is: geef zoveel mogelijk ruimte aan bewoners en de initiatiefnemer om het participatieproces gezamenlijk te doorlopen.

4. Gezondheid

4.1.1 Geluidsoverlast beperken, Nulmeting uitvoeren

WCH: Het doel van een nulmeting is om de huidige situatie te kunnen vergelijken met de situatie straks. Het uitvoeren van een nulmeting creëert schijnzekerheid naar omwonenden. Het is bijna onmogelijk om onder vergelijkbare condities te meten als de windmolens er eenmaal staan. Veel verschillende omgevingsfactoren zijn van invloed, zoals het weer, de windrichting en de aanwezigheid van andere geluidsbronnen, zoals de snelwegen, het spoor en vliegtuigen; nog ongeacht of in tussenliggende tijd andere geluidsbronnen zijn bijgeplaatst. Ook in de nieuwe milieunormen voor windturbines is geen nulmeting opgenomen. Uiteindelijk moet aan de normen worden voldaan, ongeacht hoe deze zich verhouden tot de situatie voordat de windturbines er stonden. Zie ook informatie van de Gemeente Dronten aan haar omwonenden¹ (zie onderstaande link, specifiek pagina 9, 10 en 11).

Daarnaast zijn de normen voor windturbinegeluid een jaarlijks gemiddelde, omdat er periodes zijn met meer of minder wind en met strengere normen tijdens de stille nachturen. In het geval van een overtreding van de norm kan deze dan ook alleen met meetgegevens van de windturbines over een langere periode worden vastgesteld. Het uitvoeren van een nulmeting voor windturbinegeluid is dus niet doelmatig. Deze spelregel creëert schijnzekerheid voor omwonenden en brengt onnodige kosten voor het windpark met zich mee.

4.1.2 Verder kijken dan wettelijke regels door onderzoek te doen naar cumulatief geluid, verschil dag nacht en laagfrequent geluid.

WCH: Het is niet duidelijk wat de gemeente precies met deze spelregel wil bereiken. Als onderdeel van milieueffectrapportage die bij de vergunningaanvraag moet worden ingediend, wordt onderzoek gedaan naar cumulatief geluid en de verschillen in geluidsbelasting overdag en 's nachts. Voor laagfrequent geluid en bromtonen geven de nieuwe milieunormen voor windturbines duidelijke richtlijnen waar turbines aan moeten voldoen en mogelijkheden voor bevoegd gezag om te handhaven (strafkorting op toegestaan geluidsniveau bij overtreden van de normen, wat leidt tot stilstand).

4.1.3 Initiatiefnemer en omgeving maken afspraken over stille periodes.

WCH: Dit is een onduidelijke spelregel. Wat wordt precies verwacht? Dit geeft onduidelijkheid zowel voor omwonenden als voor initiatiefnemer. Het is niet duidelijk hoever afspraken moeten reiken. De spelregel creëert schijnzekerheid voor omwonenden.

---

¹ <https://openpdc.dronten.nl/wp-content/uploads/2021/06/Meestgestelde-vragen.pdf>

4.2.1 Onderzoek mogelijkheden om slagschaduw tot 0 te beperken

WCH: De gemeente vraagt hier een zware bovenwettelijke inspanning van de initiatiefnemer. Met de nieuwe milieunormen worden de normen voor slagschaduw sterk aangescherpt naar maximaal 6 uur slagschaduw per jaar en niet meer dan 20 minuten per dag. Zeker dat laatste onderdeel is een flinke verzwaring ten opzichte van de huidige normen, waarin een beperking per dag niet was opgenomen. Mogelijkheden om slagschaduw tot nul te beperken, betekent in de praktijk dat de molens stil moeten staan, er is geen alternatieve maatregel. Dat heeft grote gevolgen voor de haalbaarheid en betaalbaarheid van het windpark. Een dergelijke afspraak zou de uitkomst kunnen zijn van het participatieproces met omwonenden. Deze spelregel vooraf opleggen creëert schijnzekerheid voor bewoners.

5. Natuur

5.1.3 Verder kijken dan wettelijke regels

WCH: De gemeente vraagt hier een zware bovenwettelijke inspanning van de initiatiefnemer. Niet-beschermde planten- en diersoorten opnemen in het natuuronderzoek vraagt een enorme onderzoeksinspanning, waarvan de vraag is of deze wel relevant is en onnodig druk legt op de haalbaarheid en betaalbaarheid van een windpark. Bovendien is het onduidelijk wat met de uitkomsten van onderzoek naar niet beschermde soorten zou moeten gebeuren. In Nederland hebben we een duidelijk wettelijk kader op basis waarvan negatieve impact op beschermde soorten en gebieden voorkomen moet worden. Om het natuuronderzoek goed uit te kunnen voeren en te beoordelen zijn er daarom juist duidelijke (wettelijke) kaders waar in het onderzoek aan getoetst wordt, om vervolgens te kunnen bepalen welke maatregelen nodig zijn om soorten te beschermen en/of in stand te houden. Dit geldt zowel voor de ontwikkelaar die het onderzoek moet laten uitvoeren, als voor de vergunningverlener die het onderzoek moet beoordelen. De regels voor flora en fauna in de Omgevingswet geven hiervoor een duidelijk wettelijk kader.

5.2.1 Onderzoek naar compenserende maatregelen

WCH: Het is niet duidelijk wat de gemeente precies met deze spelregel wil bereiken. Als onderdeel van het natuuronderzoek dat bij de vergunningaanvraag moet worden ingediend, worden afhankelijk van de impact op beschermde soorten en gebieden mitigerende en compenserende maatregelen voorgesteld. In spelregel 5.1.2 is opgenomen dat initiatiefnemer aan moet sluiten bij de resultaten uit het landelijke NIEWOL onderzoek. Dat gaat over natuurmaatregelen ter compensatie als de windmolens er staan. De spelregel 5.2.1 lijkt juist te gaan over onderzoek vooraf. Ons voorstel is om in deze spelregel op te nemen dat aangesloten kan worden bij ervaringen in de sector.